

‘Ik moet me vaak *verdedigen*’

*In zijn nieuwe VPRO-programma **Sander en de kloof** duikt journalist en ondernemer Sander Schimmelpenninck in de groeiende kloof tussen arm en rijk. Zelf werd hij geboren op een landgoed in Twente. ‘Veel mensen beseffen niet hoe groot de rol van geluk in hun leven is.’*

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: MERLIJN DOOMERNIK, EVA ROEFS

Waarom gedraag je je als een puber?” kreeg Sander Schimmelpenninck (37) kort voor hij de telefoon opnam voor dit interview van zijn vriendin Lotta naar zijn hoofd geslingerd. Het is 11 uur in de ochtend. Ongedoucht zit hij bij haar aan de ontbijttafel in de Zweedse stad Göteborg en kijkt vanuit het raam uit op een witte wereld. “Er ligt een halve meter sneeuw”, zegt hij enthousiast. “We gaan straks zeker nog even van de sneeuw genieten.”

Met zijn jongensachtige uiterlijk heeft Sander zeker iets van een puber. Maar wel een die inmiddels is uitgegroeid tot een van meest uitgesproken opiniemakers van Nederland. Wekelijks ventileert hij zijn mening in zijn Volkskrant-columnns, podcasts en regelmatig in talkshows. En nu heeft hij ook een nieuw tv-programma gemaakt waarin hij misstanden aankaart: *Sander en de kloof*. “De alsmear groeiende kloof tussen arm en rijk bedreigt onze maatschappelijke stabiliteit”, zegt hij. “Het is een van de grootste problemen van dit moment en dat zal de komende decennia alleen

maar verergeren. Ik word daar heel somber van als ik er langer over nadenk. Want kijk naar de geschiedenis: in de periodes tussen grote oorlogen groeit de ongelijkheid. Tot er oorlog komt, oorlogen hervredelen de welvaart weer. Elke keer hopen we dat de mens zo verstandig is om het niet zo ver te laten komen. Maar dat moeten we nog maar zien.”

Leeft bij jou die angst?

“Best wel. In Amerika bereiden Trumpaanhangers zich nu al voor op een soort van staatsgreep in 2024. De Capitoolbestorming van vorig jaar januari is echt niet het laatste wat we van hen hebben gehoord. Ik zie in de gehele Westerse wereld een gevaarlijke onderstroom ontstaan, door corona hebben we die nog duidelijker gezien. Het uit zich vaak in primitief gedrag en barbaarsheid. Maar het wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door een gevoel van ongelijkheid, relatieve armoede en het gebrek aan vertrouwen in de overheid. Daarom ligt er een grote verantwoordelijkheid bij de elite en de overheid. Zij moeten snel bijdraaien om die ongelijkheid recht te trekken, want

anders hebben al deze gedupeerden nog recht van spreken ook.”

Wat heeft je in Nederland verbaasd tijdens het maken van de serie?

“Ik vond het schokkend dat er in Nederland tegenwoordig al privébasisscholen bestaan. Voor 25.000 euro per jaar kun je je zesjarige kind al op voorsprong zetten als je geld hebt. In mijn tijd bestond zo iets nog niet.”

Je bent een telg uit een vermogend adellijk geslacht. Had jij dan geen voorsprong?

“Nederland telt, naast een groep die vreselijk rijk is, een vrij grote groep die best vermogend is. Daar maak ik deel van uit, ja. In tegenstelling tot veel anderen daaruit praat ik wel over privileges en geld. Omdat ik op een kasteellandgoed in Twente opgroeide moest ik al jong vragen daarover beantwoorden als: ‘Hoe is dat dan?’”

En hoe was dat dan?

“Ik groeide op met het idee dat je onderdeel bent van een groter geheel en dat het collectief belangrijk is. En >

*'De een vindt me te rechts, de ander
te links. Ik ben niet grijpbaar'*

6x BLIJTIJDS PUZZELEN

1 JAAR VAN ~~41,70~~
NU VOOR SLECHTS **19,95**

GA NAAR
BLIJTIJDSPUZZELEN.NL/NCRV-GIDS
OF BEL 035 - 672 69 09

Blij tijds
PUZZELEN
VAN DE MAKERS VAN NCRV-GIDS

- sudoku's • kruiswoordpuzzels • filippines • beeldzoekers • doorlopers • cijfercodes
- Zweedse puzzels • cryptogrammen • legpuzzels • lijnpuzzels

dat je daarin je rol moet kennen. Een landgoed is een kleine gemeenschap. Het is daarin van belang dat je naar elkaar omkijkt en rekening houdt met elkaar. Maar verder was ik een gewoon Twents jongetje dat net als zijn klasgenoten voetballer bij FC Twente wilde worden. Helaas had ik daar niet genoeg talent voor. Als rechtsbuiten had ik een aardige voorzet en was ik redelijk snel en technisch. Maar ik ben niet verder gekomen dan het eerste elftal van FC Diepenheim."

Dat lijkt dan het enige dat je niet lukte. Je was al jong hoofdredacteur, talkshowhost, won De slimste mens en bent nu succesvol ondernemer. Succes hangt vaak af van de plek waar je wieg staat, zeg je in de serie. Wat verklaart het jouwe?

"Ik ben heus niet in alles goed, hoor. Ik ben redelijk creatief en heb veel ideeën, zowel als journalist en ondernemer. Mensen uit een bevoorrechte situatie zijn vaak blind voor hun eigen geluk, ook dat komt aan bod in de serie. Ik heb op heel veel vlakken geluk gehad. Vaak beseffen mensen niet hoe groot de rol van geluk in hun leven is."

Waarom ben je rechten gaan studeren, terwijl je hart in de journalistiek lag?

"Omdat iedereen in mijn omgeving rechten studeerde. Ik kwam als stagiair op een groot advocatenkantoor terecht en vond dat vreselijk. Ik miste de creativiteit. Tijdens mijn studententijd was ik erachter gekomen dat ik creatief ben en meer plezier beleef aan het verzinnen van concepten en verhalen. Als ik als advocaat een arrest schreef, kreeg ik op mijn kop omdat het te liederlijk was en niet puntsgewijs genoeg. Dat was een teken aan de wand. Zo kwam ik uiteindelijk als journalist bij Quote terecht."

Wat drijft jou als journalist? Wil je de wereld veranderen?

"In het begin was ik helemaal niet zo maatschappelijk geëngageerd. Dat is pas in die zeven jaren bij Quote ontstaan.

PASPOORT

NAAM: Sander Cornelis Schimmelpenninck

GEBOREN: 26 juni 1984 in Hengelo

PRIVÉ: Relatie met de Zweedse Lotta Klemming

OPLEIDING: Studeerde rechten in Rotterdam en Milaan, Italiaans in Leiden

CARRIÈRE: Werkte drie jaar als advocaat-stagiair op de Zuidas. Begon in 2013 zijn journalistieke carrière bij zakenblad Quote, werd daarvan in 2016 hoofdredacteur (tot september 2020). Is sinds september 2019 columnist van de Volkskrant. Is mede-eigenaar van mediabedrijf Tonny Media dat onder andere podcasts maakt, zoals de Zelfspodcast. Presenteerde eerder voor WNL *De opvolgers*, *Dragons' den* en *Op1* en voor de VPRO *Zweden doet het anders*. Won in 2018 *De slimste mens*.

Die vormden mijn denken over de wereld en de economie. Mijn columns en *Sander en de kloof* vloeien daar ook uit voort. Quote besteedt veel aandacht aan de selfmade man, de man die zijn kansen pakt. Maar door kansengelijkheid wordt het steeds moeilijk om een selfmade man te worden. Hoe komt dat?"

Bij veel mensen heb je een elitair en rechts imago, terwijl jij dat niet bent. Is dat lastig?

"Mensen vinden mij een ingewikkeld pakketje aan meningen hebben. De een vindt me te rechts, de ander te links. Ik ben niet grijpbaar en moet me vaak verdedigen. Dat hoort bij mijn vak. Ik wil de vrijheid hebben om te zeggen waar ik zin in heb en niet afhankelijk zijn mijn werk."

Zoals bij Op1, bedoel je?

"Ik ben geen neutrale presentator en dat werd bij *Op1* wel van me verwacht. Ik zag daar geen uitdaging in en het droeg niet bij aan mijn geluk."

Wat draagt wel bij aan jouw geluk?

"In een jaar tijd heb ik met vrienden een fantastisch mediabedrijf opgebouwd, dat onder meer podcasts en televisieformats maakt. Dat is een enorm geluk. Toen ik tegelijkertijd bij *Op1* en Quote vertrok, dachten mensen: wat doet hij nou? Ze hadden niet door dat wij al een mooie business hadden opgebouwd. Ik ben nu vooral ondernemer. Het is een spannende wereld, leuk. En ik ervaar ook een groot geluk met het schrijven van columns die worden gewaardeerd. Ik mag niet klagen. Het enige dat ik de laatste jaren een beetje heb gemist, is een thuisgevoel. En dat heb ik nu in Zweden. Heel fijn."

Je vriendin duikt daar naar wilde oesters. Hoe eet jij ze het liefst?

"Gewoon rauw en puur. Wilde oesters groeien langzamer en zijn dus sterker van smaak. Heerlijk. Ook dat is geluk."

[SANDER EN DE KLOOF | DONDERDAG | NPO 3 | VPRO | 21.00]